

ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ МУЗИКИ

SYLLABUS

II курс, I семестр

Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-кваліфікаційний рівень «**БАКАЛАВР**»
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Інформація про викладача:

НАУМОВА ОЛЕНА АНАТОЛІЇВНА,
кандидат мистецтвознавства, доцент

Профіль викладача:

<https://scholar.google.com/citations?pli=1&authuser=1&user=CfMQFsgAAAAJ>

Контактна інформація: elnaumova@ukr.net
+3805014414349 (Viber, Telegram)

Анотація навчальної дисципліни:

Курс «Західноєвропейська опера XIX століття: проблематика, динаміка розвитку, сучасна театральна практика», що складає частину загальної дисципліни «Історія світової музики», присвячений дослідженню музично-театральної культури романтичної доби. На матеріалі найвидатніших зразків оперного жанру XIX століття вивчаються фундаментальні мистецькі тенденції вказаного історичного періоду. У фокусі уваги – динамічні зміни, що відбувалися в системі засобів західноєвропейської театральної музики XIX століття. Методологічною основою курсу є інтегральний підхід до історичного осмислення художньо-стилістичних явищ європейської оперної культури епохи романтизму.

Мета курсу: формування уявлень про сутність та форми музично-театрального процесу XIX століття, розвиток аналітичного, історичного та художнього мислення студентів.

Завдання курсу: дослідити творчі здобутки та новації композиторів ХІХ століття у галузі музичного театру; ознайомитися з типологічними ознаками фундаментальних оперних стилів та їхніми національними різновидами; осмислити еволюцію та вершинні досягнення світового музичного мистецтва вказаного періоду.

В ході вивчення курсу з історії музики студенти повинні **знати:**

- періодизацію історії музично-театрального мистецтва ХІХ століття;
- соціально-історичний та культурний контекст досліджуваних оперних творів;
- життєвий та творчий шлях ключових мистецьких постатей романтичної доби, їхній театральний доробок та сутність художніх новацій.

Після закінчення курсу студенти повинні **вміти:**

- характеризувати головні тенденції розвитку оперного жанру ХІХ століття в соціально-історичному та культурному контекстах;
- визначати жанрово-стильову приналежність музичного твору, особливості його композиційної будови та драматургічного задуму, використовуючи професійний термінологічний апарат;
- характеризувати особливості історичних, національних, колективних та індивідуальних музичних стилів (шкіл, напрямків), впевнено орієнтуватись у системі музичних жанрів, використовуючи різноманітні критерії жанрової атрибуції;
- формувати та аргументувати власне ставлення до музичних явищ.

Форми навчання:

1) лекційні онлайн заняття на платформі ZOOM **по вівторках о 8.30**; всі матеріали курсу, презентації та завдання будуть додаватися у відповідних тематичних блоках Google Клас на сторінці групи.

2) семінарські заняття (усна та письмова форми);

3) консультації offline (за попередньою домовленістю).

Оцінювання студентів:

Оцінка за семестр виставляється за умов виконання всіх необхідних робіт, опанування обов'язкової навчальної літератури, а також регулярного відвідування лекційних занять.

Для отримання оцінки необхідно здати:

- 1) 2 великих письмових тести на знання музичного матеріалу (по закінченні відповідних змістових модулів). Максимальна кількість балів за один тест – 10. Термін подання роботи – протягом 20 хвилин після закінчення уроку.
- 2) 4 письмових семінари у формі презентацій PowerPoint (китайською мовою). Максимальна кількість балів за один семінар – 10. Термін подання роботи – 5 днів.
- 3) Складання іспиту (усна та письмова форми). Максимальна кількість балів – 40.

Структура курсу:

Курс триває 14 тижнів (14 годин лекційних та 14 годин семінарських і практичних занять) та закінчується заліком.

№ тижня	ДАТА	Вид занять	ТЕМА
1	07.09.21	<i>Лекц.</i>	<p align="center">ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І.</p> <p>Основні тенденції розвитку західноєвропейської опери першої половини ХІХ століття: жанрові та стильові вектори</p> <p>Італійська романтична опера довердієвської доби: Дж. Россіні, Г. Доніцетті, В. Белліні. Оперна спадщина Дж. Россіні у контексті європейської театральної практики: специфіка стильових рішень опер «Попелюшка» та «Севільський цирульник».</p>

2	14.09.21	<i>Практ</i>	Ліричний театр Г. Доніцетті та В. Белліні. Трансформація стилю <i>bel canto</i> в операх «Норма» та «Лючія ді Ламмермур». Комедійна специфіка опери «Любовний напій» – романтичне переосмислення традиції.
3	21.09.21	<i>Леку.</i>	Творчість Дж. Верді як кульмінація розвитку італійської романтичної опери. Еволюція пошуків. Оперна тріада 1850-х років
4	28.09.21	<i>Леку.</i>	Пізній Дж. Верді: драматургічні новації ва операх «Дон Карлос», «Аїда», «Отелло», «Фальстаф»
5	05.10.21	<i>Практ</i>	Семінар: Жанрово-стильові процеси в італійському оперному театрі першої половини ХІХ століття
6	12.10.21	<i>Леку.</i>	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ ІІ. Французька романтична опера Музичний театр Франції 1820–1840-х років у системі міжнародних зв'язків. Шляхи розвитку оперного жанру у творчості Г. Спонтіні, Ф. Буальдьє та Ф. Обера. Жанр <i>grand opera</i> та його кульмінаційне вираження у творчості Дж. Мейєрбера.
7	19.10.21	<i>Леку.</i>	Французька лірична опера: передумови виникнення, жанрова специфіка, літературні першоджерела. Характеристика творчості Ш. Гуно
8	26.10.21	<i>Практ</i>	Унікальність художнього задуму опери Ж. Бізе «Кармен»: специфіка драматургії, композиційної будови та музичної мови. «Кармен» на сучасній театральній сцені
9	02.11.21	<i>Практ</i>	Подальший розвиток жанру французької ліричної опери у творчості А. Тома, К. Сен-Санса, Л. Деліба та Ж. Массне.

10	09.11.21	<i>Практ</i>	Семінар: Французька романтична опера: від Дж. Мейєрбера до Ж. Массне
11	16.11.21	<i>Леку.</i>	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. <i>Німецька романтична опера XIX століття</i> Особливості формування жанру німецької романтичної опери. Творчість К.-М. Вебера. «Фрайшюц» у контексті національних мистецьких пошуків.
12	23.11.21	<i>Леку.</i>	Ріхард Вагнер як мислитель та драматург-новатор. Опери 1840-х років – кристалізація концепції німецької музичної драми нового типу (<i>Gesamtkunstwerk</i>).
13	30.11.21	<i>Практ</i>	Тетралогія «Перстень Нібелунга»: революційність художнього задуму, принципи музичної драматургії. Перспективи та проблеми розвитку «Вагнерівського театру» у XX столітті. Сучасна сценічна практика.
14	7.12.21	<i>Практ</i>	Семінар: Шляхи оновлення романтичної опери у творчості Р. Вагнера та Дж. Верді

Іспитові вимоги: (повний перелік музичних творів додається у кожен презентацію до теми):

1. Оперна спадщина Дж. Россіні у контексті європейської театральної практики: специфіка стильових рішень опер «Попелюшка» та «Севільський цирульник».
2. Комедійна специфіка опери «Любовний напій» Г. Доніцетті – романтичне переосмислення традиції.
3. Творчість Дж. Верді як кульмінація розвитку італійської романтичної опери. Еволюція пошуків. Оперна тріада 1850-х років
4. Пізній Дж. Верді: драматургічні новації в операх «Дон Карлос», «Аїда», «Отелло», «Фальстаф».
5. Шляхи розвитку оперного жанру у творчості Г. Спонтіні, Ф. Буальдьє та Ф. Обера.

6. Жанр *grand opera* та його кульмінаційне вираження у творчості Дж. Мейєрбера. «Гугеноти»
7. Французька лірична опера: передумови виникнення, жанрова специфіка, літературні першоджерела. Ш. Гуно «Фауст», «Ромео та Джульєтта»
8. Опера Ж. Бізе «Кармен» - жанрово-стильові новації.
9. Оперний театр Ж. Массне. «Вертер».
10. Німецька романтична опера ХІХ століття. Творчість К.-М. Вебера. «Фрайшюц» у контексті національних мистецьких пошуків.
11. Театральна естетика Р. Вагнера, основні положення оперної реформи.
12. Оперна тетралогія Р. Вагнер «Перстень нібелунга»: витоки сюжету, композиція, система лейтмотивів, характеристика головних персонажів.

Рекомендована література:

1. 100 опер. История создания. Сюжет. Музыка. 8-е изд. / Ред.-сост. М. Друскин. Л.: Музыка, 1987.
2. Богоявленский С. Верди и Шекспир // Шекспир и музыка. Сб. статей. Л., 1964.
3. Галь Г. Брамс. Вагнер. Верди. Три мастера – три мира. М., 1986.
4. Друскин М. История зарубежной музыки. Вып. 4. М., 1983.
5. Конен В. История зарубежной музыки. Вып. 3. М., 1984.
6. Маркези Г. Опера: от истоков до наших дней: Путеводитель. М., 1990.
7. Музыкальная эстетика Германии ХІХ века. Т. 1,2. М., 1981-82.
8. Музыкальная эстетика Франции ХІХ века. М., 1974.
9. Рихард Вагнер и судьба его творческого наследия. СПб, 1998.
10. Савинов Н. Н. Жорж Бизе. М., 2001 (серия «Жизнь замечательных людей», Вып. 795).
11. Соловцова Л. Джузеппе Верди. М., 1986.